

Veiskille for fag og kunnskap

Katharine Cecilia Williams

Sjefredaktør

Katharine@psykologtidsskriftet.no

Katharine Cecilia Williams

Foto: Thomas Brun / NTB

Tidsskrift for Norsk psykologforening – Psykologtidsskriftet – har fått ny drakt. I 2019 vedtok Sentralstyret i Psykologforeningen en ny formålsparagraf for Psykologtidsskriftet, som inkluderer ordlyden *De fagfelleverderte vitenskapelige artiklene skal utgjøre ryggraden i Psykologtidsskriftet*. Designet er utviklet på grunnlag av denne endringen. Føringene om at Psykologtidsskriftet må holde vitenskapelig standard, kan vise seg å bli enda viktigere enn hva man kunne forutse for fem år siden.

Vitenskapelige tidsskrift skal svare ut en rekke bransjestandarder for sin publiseringsvirksomhet, som omfatter grafisk layout. Artiklene må settes opp slik at bibliotek og arkiv kan høste artiklene i sine systemer. Oppsettet må vise tydelig hvilken type bidrag forfatteren har publisert. Forfatterinformasjon, lisens for kopirettigheter og referanseinformasjon må plasseres i overensstemmelse med en fastsatt mal. Definerte formateringsmaler for overskriftsnivåer, tabellutforminger og referansesystemer må følges. Samtidig er publisering av vitenskapelige artikler anno 2025 først og fremst en digital affære. Psykologtidsskriftet trenger en produksjon som gjør det mulig å synkronisere papirutgavene med vår digitale publiseringsprosess. Hit har vi nå kommet.

et middel mot faglig isolasjon

Til nå har arbeidsprosessene i redaksjonen vært forankret i de månedlige utgivelsene av papirutgaven. Samtidig har avstanden mellom funksjonaliteten i nettutgaven og bransjekravene som stilles for vitenskapelige utgivere, vokst seg stor. Arbeidet med å få opp nettsider som svarer ut de kontinuerlig skjerpede kravene til digital publisering av vitenskapelige artikler, har vært tidkrevende.

Men nå har vi satt et design inn i en ny produksjonslinje som gjør det mulig for redaksjonen å gå over til en mer digitalisert drift, og som gjør oss rustet for fremtiden. Psykologtidsskriftets nye nettsider vil snart være på plass. Vi vil i månedene fremover gradvis gå fra å publisere på papir først, til fortløpende publisering på nett med månedlige utgivelser av kuraterte papirutgaver.

Vitenskapelige artikler utgjør ryggraden i Psykologtidsskriftets nye, grafiske design, som er utviklet etter evidensbaserte prinsipper. I tillegg til formalkrav som nevnt over er fonter og farger valgt ut med hensyn til universell utforming og god lesbarhet. De grafiske designerne Maria Astrup og Kristin Bø har lang erfaring med tidsskrift, og vi er svært takknemlige for å ha dem på laget.

Papirutgaven vil fortsatt inneholde stoff fra en bredde av redaksjonelle sjangere. I det nye designet vil vi også fortsette å bruke levende illustratører. Når Psykologtidsskriftet nå har fått tilbake et design som svarer ut behovene for fagtidsskrift som vårt, viderefører vi en lang tradisjon. Psykologtidsskriftet skal være en kilde for psykologenes faglige oppdatering og være arena for erfaringsutveksling kolleger imellom. For å sitere Ellen Hartmann, som var sjefredaktør første gang psykologenes medlemsblad gjennomførte et hamskifte, skal vi være *et middel mot faglig isolasjon*. Behovet er trolig minst like stort i dag som det var for 50 år siden.

Hva kan du stole på?

Psykologer er opptatt av kompetanse og av erfaringsdeling. I Psykologtidsskriftets tidlige år fantes ikke det enorme velt av psykologfaglige publiseringer som vi har i dag. Slik sett fungerte nok bladet den gangen som et middel mot faglig isolasjon ved å være et av svært få bindeledd mellom fag og praktiserende psykologer rundt om i landet.

I dag er situasjonen ganske annerledes. Aldri før har så mange psykologer formidlet så mye fag i et så stort mangfold av publiseringsplattformer.

Føringene om at Psykologtidsskriftet må holde vitenskapelig standard, kan vise seg å bli enda viktigere enn hva man kunne forutse for fem år siden

Mange deler fagrelaterte erfaringer, spørsmål og lenker på Facebook, som nylig har endret sine algoritmer. For Mark Zuckerbergs forretningsmodell er det ikke gunstig at folk klikker seg ut av Facebook, han vil at brukerne skal holde seg på Metas plattformer. Noen redaksjoner melder at de har sett seg nødt til å endre hva og hvordan de publiserer på Facebook. Algoritmene påvirker både direkte og indirekte hvilken informasjon du får tilgang til på Facebook.

Inntil nylig ville du finne koblinger til artikler når du la inn fagrelaterte søk på Google. Nå har Google satt kunstig intelligens på saken, og i stedet for lenker svarer Google på spørsmålene dine. Jo bedre systemet blir, dess vanskeligere vil det bli å avsløre feil eller vurdere kvaliteten i svarene du får fra Google.

Noen vil innvende at Facebook og Google ikke er deres kilde til faglig kunnskap. Men hvis man ikke er forsker og tilknyttet en institusjon som inngår ulike abonnementsordninger med vitenskapelige forlagshus, er det vanskelig å få tilgang til forskningslitteratur. Idealet om åpen tilgang er ikke oppnådd, og realiteten er at minoriteten av det som publiseres, ligger åpent tilgjengelig (Directorate-General for Research and Innovation, 2019). Flere tiltak kommer til å bli satt inn for å bedre situasjonen, men det er svært sterke pengeinteresser som står på spill. Få forretningsvirksomheter er mer lukrative enn vitenskapelig publisering (Fyfe et al., 2017). Ved Universitetet i Tromsø er DORA-erklæringen iverksatt, og det blir spennende å se om de andre universitetene vil følge etter.

Selv om du har fri tilgang til forskningsartikler, vil manglende tilgjengelighet fortsatt utgjøre en utfordring. *Tilgjengelighet* i vitenskapelig publisering handler om at de som kan ha interesse av forskningen, får vite om den. Feltet i dag er uoversiktlig, og banebrytende forskningsfunn kan lett havne under radaren.

Industrien vitenskapelig publisering står overfor store omveltninger, hvor noen stikkord er kvalitetsevaluering, kunstig intelligens og innovasjon. Publiseringsindustrien går for mange under radaren, men Psykologtidsskriftet kommer til å følge utviklingen tett i året som kommer.

Jeg tror vi i 2025 kommer til å bli stilt overfor veiskiller når det gjelder formidling av fag og kunnskap. Pr. 2024 viser målinger utført av Reuters Institute (Newman et al., 2023) at den oppvoksende generasjonen henvender seg mer til influensere enn til fagpersoner for kunnskap. Manglende tilgjengelighet til forskning bør bekymre oss, og spørsmålet er hva vi som fagmiljø kommer til å gjøre for å beholde fotfeste som faglig autoritativt. Faglig isolasjon er i dag resultatet av et ekstremt mangfold av informasjon. Et godt fagtidsskrift skal bistå leserne sine i å skape et kosmos av dette kaoset. Arbeid for å bedre både tilgang og tilgjengelighet til forskning er en klar målsetting for Psykologtidsskriftet.

Redaksjonen tar herfra entusiastisk på oss oppgaven med å gjøre relevant kunnskap tilgjengelig for psykologer. Vi har lagt grunnlaget for å opprettholde og videreutvikle driften som en pålitelig, kvalitetssikret kilde for faglig oppdatering for psykologer i Norge.

Referanser

- Directorate-General for Research and Innovation (2019). *Future of scholarly publishing and scholarly communication*. European Commission <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/464477b3-2559-11e9-8d04-01aa75ed71a1>
- Fyfe, A., Coate, K., Curry, S., Lawson, S., Moxham, N. & Røstvik, C. M. (2017). *Untangling Academic Publishing: A history of the relationship between commercial interests, academic prestige and the circulation of research*. <https://zenodo.org/records/546100#.WhSeiWMW38t>
- Newman, N., Fletcher, R., Eddy, K., Robertson, C. T. & Nielsen, R. K. (2023). *Digital News Report 2023*. Reuters institute. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023>